

EL LLENGUATGE

Rarament

Així com, en català, disposem d'un adverb primitiu o hereditari com *sovint*, que és, a més, molt viu i popular, i que ens estalvia, si volem, d'haver de recórrer a un adverb derivat com *freqüentment* o una frase adverbial com *amb freqüència*, no tenim, en canvi —tal com té l'anglès, amb la seva parella «often» i «seldom»—, el seu antònim perfecte, és a dir, l'adverb primitiu de sentit oposat. I observem que fins i tot algun diccionari que proposa els antònims dels mots entrats que els admeten, no n'indica cap per a *sovint*, com si realment no fos possible d'expressar la idea contrària d'aquest adverb.

Però si no tenim cap adverb primitiu que expressi aquesta idea, al qual, si existís, recorrerem de bon grat, no ens manquen pas els adverbis derivats —d'adjectius— ni les frases adverbials que omplen aquest buit. Tenim, en primer lloc, *rarament*, que és segurament el recurs més habitual, format sobre l'adjectiu *rar*, d'acord amb un dels seus significats primitius, «poc freqüent», compartit per «poc nombrós», a partir dels quals s'han originat, per analogia, els significats més moderns «estrany» i «extravagant». El Diccionari Fabra indica com a definició única de *rarament* «rars vegades», que és, per tant, una d'aquestes frases adverbials que podem usar amb el mateix valor. I, efectivament, a l'article *rar* trobem l'exemple *Ve rares vegades*. I, tot seguit, hi afegirem un altre adverb derivat, *freqüentment*, certament molt poc sovint usat, però que res no ens in-
dueix a desdenyar.

Si la nostra llista es limita a dos adverbis —derivats— pròpiament dits, és rica, en canvi, en frases adverbials, formades, d'acord amb un procediment que es revela molt productiu en el llenguatge popular, a partir de mots de significació positiva modificats per termes de valor negatiu. Un d'aquests termes, que té un paper essencial en la modificació adverbial catalana, és *no gaire*, al qual cal afegir *poc*, sovint modificat, al seu torn, per *molt*. Notem com certs verbs, com *anar* i *venir* i d'altres d'anàlegs, admeten ja la modificació directa de *no gaire* i *poc* (*omolt poc*), amb el mateix valor que *rarament*: *No ve gaire. Hi van molt poc*. En d'altres casos, es formen les frases adverbials *poc sovint*, *molt poc sovint*, *no gaire sovint*, *amb poca freqüència*, *amb no gaire freqüència*, (*molt*) *poques vegades*. L'adjectiu *escàs* intervé també en algunes d'aquestes frases: *escasses vegades*, *amb escassa freqüència*.

Albert Jané